

PREDSTAVUJEME

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie (VÚDPaP) bol založený v roku 1964 ako rezortné vedecko-výskumné pracovisko Ministerstva školstva s celoštátnou pôsobnosťou. Od svojich začiatkov sa ako jediné pracovisko zaoberá komplexným výskumom psychologických aspektov vývinu detí a mládeže v norme i patológii.

Výskumné aktivity sa zameriavajú nielen na oblasť základného výskumu, ale vzhľadom na rezortný charakter inštitúcie získané poznatky sú pretvárané do podoby priamo využiteľnej vo výchovnej a vzdelávacej praxi. V tejto oblasti VÚDPaP vychádza tiež v ústrety aktuálnym požiadavkám a potrebám tak, ako sa tieto vyskytujú v rezorte.

Výskum sa orientuje tiež na skúmanie podmienok kognitívneho, sociálneho a osobnostného vývinu detí a možností jeho optimalizácie v prostredí rodiny, školy, v rôznych typoch zariadení; experimentálne sa overujú modely starostlivosti o nadané deti, deti zdravotne a sociálne znevýhodnené ako aj na prevenciu a riešenie sociálno-patologických javov.

VÚDPaP poskytuje psychologické a poradenské služby, zaoberá sa starostlivosťou o deti so špeciálnymi edukačnými potrebami, v náplni má koordináciu činností systému poradenských zariadení v rezorte školstva, organizuje semináre, kurzy, výcviky a školenia, vykonáva posudzovateľskú a expertíznu činnosť.

Odberateľom výsledkov sú orgány štátnej správy v školstve, školy a školské zariadenia, vedecká komunita a odborná verejnosť, deti so špeciálnymi edukačnými potrebami a ich rodičia, vysoké školy, študenti i laická verejnosť.

VÚDPaP má aj dve elokované pracoviská – Detské centrum (DC) a Metodicko-výskumný kabinet výchovného a psychologického poradenstva a prevencie (skrátene: MVK).

DC zabezpečuje multidisciplinárnu starostlivosť o deti s postihnutím, s vývinovými poruchami učenia či nerovnomerným vývinom a poskytuje rodinám týchto detí poradenstvo. Súčasne slúži ako báza pre experimentálne overovanie inovačných postupov v oblasti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi edukačnými potrebami. Služby DC využíva každoročne okolo 380 klientov, ktorým sa poskytujú systematické diagnostické, terapeutické a poradenské sedenia (psychologické, logopedické, neurologické, psychiatrické, fyzioterapeutické, špeciálno-pedagogické a sociálne).

MVK metodicky vedie a odborne pomáha poradenským zariadeniam v rezorte školstva, realizuje odborné semináre a výcviky, vytvára relevantné metodické materiály. V rámci skvalitňovania metodickej činnosti MVK koordinuje prácu expertných skupín pre jednotlivé oblasti činnosti systému výchovného poradenstva a prevencie.

VÚDPaP je vydavateľom odborného periodika **Psychológia a patopsychológia dieťaťa**. Dôležitou súčasťou je tiež vydávanie neperiodickej tlače – recenzované zborníky, metodické príručky, metodické materiály ai. Informačno-edičné stredisko pripravuje rešerše a poskytuje ďalšie služby nielen pracovníkom VÚDPaP, ale aj externým záujemcom.

Tradíciou sa stala konferencia **Dieťa v ohrození**, na organizovaní ktorej sa spolupodieľajú viaceré inštitúcie a ktorá sa v tomto roku konala 19. krát. Konferencia sa tematicky orientuje na aspekty dôležité pre primeraný vývin detí a mládeže; prezentujú sa tu príspevky z rôznych organizácií, ktoré majú za cieľ pomáhať jednotlivcom a skupinám v záujme skvalitniť ich život.

Hlavným poslaním VÚDPaP je **vedecko-výskumná činnosť**.

Inštitúcia sa úspešne zapája do riešenia grantových úloh (VEGA). Popri nich rieši početné **inštitucionálne výskumné úlohy**; vo svojich plánoch má aj nevýskumné úlohy – termínované i stále; realizuje tiež operatívne úlohy mimo plánu hlavných úloh.

Uskutočňujú sa prieskumné činnosti v spolupráci so zahraničnými inštitúciami, ktoré sú zamerané napr. na drogovú závislosť.

Pozornosť sa v posledných rokoch sústreďuje na **adaptovanie a štandardizáciu** nových psychodiagnostických metodík, čo reflektuje potreby poradenských zariadení, v ktorých sa masívne používajú i metodiky pomerne zastaralé a/alebo preložené bez aktuálnej štandardizácie pre našu populáciu (ako to bolo v minulosti bežné). Táto činnosť sa realizuje v spolupráci so zahraničnými vydavateľmi.

VÚDPaP sa zameriava aj na **vzdelávaciu činnosť**, ktorá tiež predstavuje aplikačnú rovinu prenášania získaných poznatkov do praxe: napríklad prostredníctvom akreditovaného špecializačného inovačného štúdia pre učiteľov pomáha skvalitniť výučbu nadaných žiakov; štúdium je určené pedagógom a špeciálnym pedagógom, no zúčastňujú sa ho i psychológovia z CPPPaP a školskí psychológovia. Realizujú sa aj ďalšie aktivity v súvislosti s kariérnym rastom odborných zamestnancov škôl a školských zariadení.

Pracovníci VÚDPaP spolupracujú s rôznymi štátnymi a mimovládnyimi domácimi i zahraničnými organizáciami a inštitúciami, komisiami a združeniami, kde sú viacerí z nich oslovení ako odborníci v jednotlivých oblastiach.

Výskumné aktivity sa intenzívne a dlhodobo venujú problematike rómskych detí z málo podnetného, jazykovo a kultúrne odlišného prostredia. Zisťujú sa špecifiká v ich kognitívnom vývine, čo poskytuje významné informácie pre lepšie porozumenie osobitostiam týchto detí, ktoré podmieňujú či ovplyvňujú percipované ťažkosti v edukačnom procese i v procese sociálneho začleňovania. Tieto poznatky tvoria bázu pre identifikovanie potrebných úprav v školskom prostredí a vo výchovných postupoch. Aktuálnou témou je tvorba testu na zisťovanie školskej pripravenosti, testu, ktorý bude rešpektovať ich špecifiká vo vývine (vplyvy rodinnej výchovy, komunitných tradícií a pod.), a tak pomôže lepšie nasmerovať a/alebo upraviť vzdelávacie podmienky.

Ďalšou dlhodobou koncepčne zameranou činnosťou je starostlivosť o nadané deti, vytváranie a overovanie vhodných edukačných postupov so závermi ústiacimi do prípravy základných pedagogických dokumentov. Sleduje sa aj oblasť osobnostného vývinu nadaných študentov.

V rámci pozitívnej psychológie sa sledujú koreláty kvality života, intrapsychických väzieb v súvislosti s rozvíjaním sebaocenenia a sebaúcty u žiakov.

Výskum zameraný na sluchovo postihnuté deti sa zavŕšil vytvorením interaktívneho programu, ktorý napomáha rozvíjať empatiu a sociálnu kooperáciu medzi intaktnými a integrovanými žiakmi.

Výstupmi vedecko-výskumnej a metodickej činnosti pracovníkov VÚDPaP sú početné štúdie v periodickej i neperiodickej vedeckej a odbornej tlači, monografické práce, populárno-vedecké články, prednášky a ďalšie formy prezentácií.

Uvedené informácie sú len heslovitým prehľadom bohatej činnosti VÚDPaP v poslednom čase. Podrobnejšie údaje na nachádzajú na www.vudpap.sk. Prostredníctvom stránky sa možno dozvedieť viac o jednotlivých aktivitách a ich výsledkoch, o činnosti pracovníkov a výstupov, ktoré sa realizovali v poslednom období.

Eva Farkašová

ADLEROVSKÉ LETNÉ STRETNUTIA

Tradícia odbornospoločenských podujatí

Slovenská adlerovská spoločnosť (www.alfredadler.sk) organizuje pre svojich členov, ich rodinných príslušníkov, priateľov, známych, priaznivcov a deti každoročne štvordňové tematické odbornospoločenské podujatie s názvom **Adlerovské letné stretnutia**. Poslaním podujatia je šíriť na Slovensku myšlienky Alfreda Adlera a jeho nasledovníkov - teóriu osobnosti, psychologický smer, psychoterapeutický systém, ale aj životnú filozofiu. Hlavnou ideou stretnutí je Adlerov odkaz, v ktorom zdôraznil potrebu preniesť psychologické poznatky z pracovne psychológa do verejného povedomia a jeho presvedčenie, že prevencia je lepšia a účinnejšia ako liečba.

Organizátorky koncipujú program opakovane ako poznávanie overených postupov rozvoja potenciálu a silných stránok človeka, prehlbovanie jeho zodpovednosti k občianskej spoločnosti a k životu. V stretnutiach si dávajú za cieľ poskytnúť pre široký okruh záujemcov, profesionálov aj laikov, jedinečnú príležitosť a stimulujúce prostredie, v ktorom sa snúbi vzdelávanie v adlerovskej psychológii s príjemnými voľnými chvíľami, strávenými v kruhu priateľov, rovnou mierou vytvárať podmienky pre profesionálny a osobnostný rast a oddych. S týmto zámerom sa podujatia konajú v období letných prázdnin a dovolení, prítomní si sami regulujú pomer prijatých informácií, zážitkov a relaxu. Vítané sú všetky prejavované príspevky posilňovania citu spolupatričnosti a vzájomného